

Umělecko – pedagogická reflexe k habilitaci na hudební fakultě

Akademie múzických umění v Praze

Obsah	strana
1. Životopis.....	3
2. Soutěžní výsledky a ocenění.....	5
3. Diskografie.....	6
4. Výběr z koncertní činnosti.....	10
5. Repertoár – koncerty s orchestrem.....	32
6. Repertoár – sólový.....	34
7. Vybrané přednášky z pedagogiky.....	38

1) Životopis

Na klavír jsem začal hrát ve věku 4 let, v 6-ti letech jsem nastoupil na ZUŠ Frenštát p. R., kde jsem studoval pod vedením p. uč. Vladimíra Křenka. Bylo to šťastné spojení, protože p. uč. Křenek reflektoval mou potřebu improvizace, kterou ruku v ruce s profesionálním vedením rozvíjel. Od r. 1986 jsem docházel na konzultace k p. prof. Valentíně Kameníkové a později k Mgr. Monice Tugendliebové, v jejíž třídě jsem pak studoval Janáčkovu konzervatoř v Ostravě. Až v té době jsem začal opravdu seriózně a tvrdě pracovat a postupně se dostavovaly soutěžní výsledky. V osobnosti prof. Tugendliebové jsem našel uměleckou i lidskou podporu. Její akcent na poctivou práci s textem, tónem, hudebními strukturami a výrazem byl pro mne zásadní. Počínaje r. 1993 jsem začal konzultovat u prof. Ivana Klánského, ke kterému jsem přešel na HAMU v r. 1997. Jeho mimořádně pozitivní osobnost a pianistická zkušenost mne velmi inspirovala a stále inspiruje. Závěrem prvního ročníku se mi podařilo získat 1. cenu na soutěži Pražského Jara 1998 a následně 1. cenu v soutěži Young Concert Artists v New Yorku, což odstartovalo mou koncertní dráhu. Vzdělání jsem si snažil rozšířit na mistrovských kurzech pod vedením L. Bermana, E. Indjice, C. Zachariase, P. Badury – Skody a G. Ohlsona.

Co se týče repertoáru, cítil jsem se vždy blízko dílu F. Chopina, jehož díla jsou jedním z úhelných kamenů mého repertoáru. Dále jsou to čeští skladatelé B. Smetana, A. Dvořák, V. Novák, L. Janáček, B. Martinů, K. Slavický, L. Fišer aj.

Postupem času jsem rozšiřoval svůj repertoár směrem k J. S. Bachovi a opačně přes R. Schumanna, J. Brahmse, F. Liszta k C. Debussymu, M. Ravelovi a dále do moderny.

Snažím se rozvíjet sólový repertoár, zrovna tak jako studuji dílo pro klavír a orchestr a komorní hudbu. Dlouhodobě spolupracuji s I. Ženatým, J. Vodičkou, K. Englichovou, I. Venyšem, V. Veverkou.

Mé prvotní estetické východisko je lidová hudba moravskoslezského kraje, na které jsem vyrostl.

Považuji svou práci za službu hudbě, autorovi a konkrétnímu dílu. Současně stojím za názorem, že hudba musí být živá, proměnlivá v čase a prostoru. Mám rád jistou míru improvizace, která dílo nedeformuje, ale dodává mu svěžest a dojem neopakovatelnosti.

Od r. 2009 jsem činný na Pražské konzervatoři a od r. 2011 na HAMU. Současně vyučuji na klavírních kurzech Pražské konzervatoře, dávám masterclass na Trinity college v Londýně, Bard College New York, Chopinově společnosti v Darmstadtu apod. Věnuji se též přednáškové činnosti – na Konzervatoři v Brně, Konzervatoři J. Ježka v Praze, ZUŠ v ČR. Můj hlavní pedagogický záměr je předat zkušenosti koncertujícího pianisty a současně respektovat studentovu osobnost. Snažím se o individuální přístup, který reflektuje různé ustrojení psychiky a estetických a hudebních názorů studentů.

Od r. 2008 působím též jako umělecký ředitel Chopinova festivalu v Mariánských Lázních. V r. 2011 jsem ve svém rodném městě založil Frenštátský klavírní festival. Vnímám tuto umělecky - organizační funkci jako doplnění mé koncertní činnosti a současně jako službu společnosti, hudební veřejnosti a poskytnutí příležitosti mladým hudebníkům v jejich profesním rozjezdu.

Věnuji se natáčení CD i rozhlasových nahrávek. Přestože preferuji živé vystoupení, myslím, že má smysl hudbu zachytit v čase jako dokument doby.

2) Soutěžní výsledky a ocenění

1993 – Soutěž F. Chopina v Mariánských Lázních – 1. cena

1994 – Mezinárodní soutěž v Kil, Švédsko – 1. cena

1995 – Soutěž konzervatoří v Pardubicích – 1. cena

1996 – Mezinárodní soutěž v Joplinu, Missouri, USA – 4. cena

1997 – Mezinárodní soutěž F. Chopina v Mariánských Lázních – 1. cena

1998 – Mezinárodní soutěž „Pražské Jaro“ – 1. cena

cena nadace Gideona Kleina

cena nadace Život umělce

cena hl. m. Prahy

cena Academie ve Villecroze, Francie

cena Komorní filharmonie Pardubice

cena Supraphonu

cena nakladatelství Bärenreiter

1998 – Mezinárodní soutěž Young Concert Artists v Lipsku – 1. cena

1999 – Mezinárodní soutěž Young Concert Artists v New Yorku – 1. cena

2000 – Davidoff Prix

Cena Harmonie – Mladý český umělec roku

Cena J. Hlávky

Cena Ministerstva školství

3) Diskografie

1998 Live from Prague, vydavatelství Arco Diva

Program: R. Schumann: Kreisleriana op. 16

S. Rachmaninov: Preludia op. 23 č. 1 a 2

Sonáta b moll op. 35, 2. verze

Kritika: Répertoire, leden 2000, Philippe van den Bosch

„Omračující! Ohromující od začátku až do konce! Především Rachmaninova 2. sonáta jako proud žhavé lávy. Přibije vás na místo, prodchne dojetím! Pokud je mi známo, takový účinek přináší jen Horowitz (RCA). Zatímco ale Horowitz za sebe řadí vrcholné okamžiky, místy jakoby zavěšené v rozjímání či nářku, mladičkový Kasík řeší vše jedním tahem rychleji než všichni ostatní (sonáta 16', Kreisleriana 24') a přitom ani na chvíli nedělá dojem nadměrné úspěchanosti či zdeformovaného zápisu. Slyšíme jen vnitřní napětí a ničivý plamen. Zpěvnost pomalé věty není nikterak obětována, je jen tím opojnější a bez jakékoli malátnosti.

Kreisleriany jsou ze stejného soudku, tj. na úrovni Argerich nebo Horowitze. Oni oba hrají jemněji a rafinovaněji a jejich pomalé pasáže otvírají posluchači hlubší propasti. Kasíkova hra je prostší a přímočařejší, jde přímo k srdci. Kasík je výbušný, i když si přitom uchovává zpěvnou linii, přičemž proměňuje vnitřní světlo a postupuje vpřed v hlubokých vlnách. Jeho potenciál je fenomenální. Pokaždé, když si myslíme, že již dosáhl vrcholu, ještě přidá až do úplného paroxysmu. Tato deska nám nejen odhaluje budoucího velikána, ale nabízí nám také radikální a nebývalou interpretaci dvou mistrovských děl.“

1999: Allegro barbaro, vydavatelství Arco Diva

Program: B. Bartók: Allegro barbaro

L. Janáček: V mlhách

Sonáta 1. X. 1905

K. Slavický: Tři skladby pro klavír

Sonáta „Zamyšlení nad životem“

L. Fišer: Sonáta č. 8

Kritika: Musicweb, John France, březen 2001

„Čas od času člověk zažije menší zjevení. Objeví něco, co si nepředstavoval, že může existovat... Martin Kasík oplývá neobyčejnými technickými schopnostmi a interpretačním mistrovstvím. Jeho interpretace Janáčkovy sonáty je vám vytře zrak. Jeho tón obsahuje tolik světla a stínu!“

2000 – Chopin- Arco diva

F. Chopin: Sonáta h moll op. 58

Andante spianato a Velká brilantní polonéza Es dur op. 22

Scherzo b moll op. 31

Balada g moll op. 23

Mazurky op. 24

Nokturna op. 27

Valčík As dur op. 34 č. 1

2004 – Slovanské tance na 4 ruce – Arco diva – s Kristinou Krkavcovou

A. Dvořák: Slovanské tance op. 46 a 72

Kritika: Harmonie, Věroslav Němec, 17. 3. 2005

„Slovanské tance patří k Dvořákovým nejslavnějším dílům. Jejich pozdější barvitá orchestrální verze daleko zastínila původní skromnější podobu čtyřruční. V této původní čtyřruční verzi se navíc překvapivě často setkáváme se stylizací, která daleko spíš připomíná klavírní výtah než svébytné dílo pro klavír na čtyři ruce. Není divu, k že mnozí interpreti mají s onou předepsanou „orchestrální“ přemírou zvuku potíže. Kristina Krkavcová a Martin Kasík pojali ovšem Slovanské tance jako vysloveně komorní hudbu určenou spíš intimnímu uzavřenému okruhu posluchačů než velkému koncertnímu pódiu. Jejich pojetí je průzračné, čisté a pianisticky detailně propracované. Přestože dokážou v díle dokonale uplatnit „tanečnost“ a v rychlých tancích máme co chvíli pocit, že nás přímo strhávají do tanečního víru, daleko větší obdiv si oba pianisté zaslouží tam, kde Dvořák přechází do lyrické polohy. Jejich hra se tu vyznačuje překrásnými, dlouze a měkce klenutými hudebními

frázemi a něžnými rubaty, které skladbám propůjčují téměř výraz hudebních básní. Když dozní závěrečný tanec, v němž jako by nám oba pianisté chtěli dopřát prostor dodýchnout všechnu tu krásu, těžko odoláme, abychom si celé CD nepustili znovu od začátku.“

2003: Klavírní kvintety Dvořáka a Schumanna s Wihanovým kvartetem, Arco diva.

Kritika Repertoire Phillipe van den Bosch

„Okouzující! Kdyby neexistovala žádná jiná, toto slovo by dokonale vystihovalo můj pocit.“

Kritika Gramophone leden 2005, Laurence Vittes

„V poslední době jsem vedl diskuze o tom, jak interpretace ovlivňuje naše vnímání hudby a nic to nedemonstruje lépe než tato elektrizující interpretace Martina Kasíka a Wihanova kvarteta, která mi připadá nejbližší mému pocitu, jak asi vypadala osobnost skladatele.“

2004: Dvořák: Koncert pro klavír a orchestr g moll op. 33, Supraphon

Česká filharmonie, dir. Jiří Kout

Kritika Gramophone leden 2005

„Nabitá interpretace, technicky brilantní a volně expresivní, s krásnou a jasnou artikulací. Velmi doporučuji.“

2005: Chopin: Kompletní dílo pro violoncello a klavír (s J. Bártou), Supraphon

Kritika: Harmonie, Luboš Stehlík, 9. června 2008 – tip Harmonie

„I Supraphon hledá, čím by posluchače překvapil, aby nemusel jenom nahrávat stále stejný okruh skladeb naší národní čtveřice Smetana – Dvořák – Janáček – Martinů. Chopinovská deska byla dalším šťastným tahem českého vydavatele. Vznikl vlastně komplet skladeb, kde hraje hlavní roli violoncello. I když se to musí brát vzhledem k roli klavíru s rezervou. To, že sólové „neklavírní“ skladby určil autor i violoncellu, je podle mě dáno jednak zvukem nástroje, jednak pozdějším kontaktem s proslulým

virtuózem Augustem Franchomme, jenž na něho asi měl velký vliv. Dokonce se seriózně spekuluje o tom, že právě Franchomme je hlavním autorem cellového partu především Grand duo concertante. Zařazení tohoto efektního díla a také Introdukce a brilantní polonézy op. 3 je vzhledem k malému počtu nahrávek dramaturgickým přínosem desky. Obě skladby jsou zajisté odrazem dobové záliby ve virtuózních kouscích, nicméně striktní odsudek ve sleeve note (Vít Roubíček) si tato hudba nezasloužila, neboť podstatně převyšuje dobový průměr. Naštěstí Jiří Bárta a Martin Kasík měli jiný názor a hrají tuto hudbu s velkým zaujetím a samozřejmě i brilancí. Nejzávažnějším opusem desky je Violoncellová sonáta op. 65, která by možná měla mít v názvu určení pro klavír a cello. Klavírní part je totiž neuvěřitelně náročný. Zato violoncellový je při vší melodičnosti zdánlivě pravým opakem. Jiří Bárta tedy musel pečlivě „dešifrovat“ hudební strukturu a stát se rovnocenným partnerem Martina Kasíka. Stejně úspěšný výsledek jako v sonátě slyšíme v Klavírním triu op. 8. Opět zde dominuje klavír a dvojice housle – cello musejí toto manko „dohánět“. Přirozený zvukový svár mezi kladívkovým nástrojem a smyčci dokázali hráči elegantně smazat a vytvořit homogenní, příjemně muziciující celek. Jejich pojetí je výrazově cudné, na rozdíl od některých zahraničních nahrávek nepatetické. Opět jsem si ověřil, že Jan Talich jr. je v Čechách skrytým houslovým drahokamem.

2007: Janáček, Novák, Nedbal – houslové sonáty s I. Ženatým, Supraphon

Kritika: Musicweb, Nick Barnard

„Toto skvělé CD je úspěšným následovníkem slavných recitálových nahrávek, které zdobily katalog Supraphonu mnoho let.“

2009: Moving clarinet – Martinů, Páleníček, Ištván, Kalabis (s I. Venyšem) – Arco diva

2010: Mendelssohnův klavírní koncert a moll s Cameratou Janáček (Radioservis)

2014: Koncert pro klavír a orchestr č. 3 Bohuslava Martinů, Symfonický orchestr Českého rozhlasu

2016: Johannes Brahms – dílo pro klarinet a klavír (S I. Františkem) – FMG Artists

4) Výběr koncertní činnosti

Recitál v 92 Y hall v New Yorku, 14.2.2000

Program: J. S. Bach: Francouzská suita č. 6

R. Schumann: Kreisleriana op. 16

F. Chopin: Mazurky op. 24

F. Chopin: Nokturno Des dur op. 27

B. Martinů: Tři české tance

S. Rachmaninov: Sonáta b moll op. 36

Kritika New York Times, 16.2.2000 Anthony Tomassini

„Hra Martina Kasíka vyniká vytříbenou technikou, smyslem pro barvu a inteligencí.“

Koncert s orchestrem ve Victoria Concert Hall v Singapuru, 14. a 15. 4. 2000

Program: E. Grieg: Koncert pro klavír a orchestr a moll op. 16

Singapore philharmonic orchestra

dir. James Paul

Kritika Singapore times 17.4.2000: „Kasík se ukázal být jako skvělý interpret Griegova klavírního koncertu, hrál s velkou jistotou a nadšením. Jeho tón je jasný ve všech registrech, smysl pro rubato a zralost výrazu je úžasná, vezmeme-li v potaz, že je mu teprve 24 let.“

Koncert v sále Helsinské filharmonie

Program: E. Grieg: Koncert pro klavír a orchestr a moll op. 16

Helsinki philharmonic orchestra

dir. Stefan Solomiin

Kritika Helsinki Sanomat, 12.5.2000

„Český pianista Martin Kasík je bezpochyby následovníkem velkých pianistů, kteří vystupují na velkých jevištích s velkými koncerty. Jeho suverénní a barvitě podání Griegova klavírního koncertu zajisté slibuje mladému Čechovi vynikající kariéru.“

Recitál na festivalu v Montreux – Vevey, 8.9.2000

Program: F. Chopin: Nokturno H dur op. 61

Etuda op. 10 č. 7

Etuda cis moll op. 10 č. 4

Etuda cis moll op. 25 č. 6

Balada g moll op. 23

Mazurky op. 24

Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a Velká brilantní polonéza op. 22

Sonáta h moll op. 58

Recitál v Kennedy Center, Washington, DC, 31.10.2000

Program: F. Chopin: Nokturno H dur op. 61

Etuda op. 10 č. 7

Etuda cis moll op. 10 č. 4

Etuda cis moll op. 25 č. 6

Balada g moll op. 23

Mazurky op. 24

Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a Velká brilantní polonéza op. 22

Sonáta h moll op. 58

Koncert s Rotterdam philharmonic orchestra, Rotterdam, 8.12.2000

Program: F. Liszt: Klavírní koncert Es dur

Rotterdam philharmonic orchestra

dir. Ingo Metzmacher

Koncert s New York chamber symphony, Alice Tully Hall, 7.3.2001

Program: W. A. Mozart: Koncert A dur K 488

New York chamber symphony

dir. Jorge Mester

Koncert v Salt Lake City, 2.8.2001

Program: L. v. Beethoven: Koncert pro klavír a orchestr B dur op. 19

Utah symphony

dir. Randall Craig Fleischer

Recitál v rámci „Světové klavírní tvorby“ 20.10. 2001, Rudolfinum

Program: V. Novák: Vzpomínky op. 6

L. Janáček: Sonáta I. X. 1905

B. Martinů: Tři české tance

J. Brahms: 6 klavírních kusů op. 118

S. Rachmaninov: Sonáta b moll op. 36

Koncert s Chicago Sympony Orchestra v Chicagu, 25., 26., 27. 4. 2002

Program: R. Schumann: Koncert pro klavír a orchestr a moll op. 54

Chicago Symphony Orchestra

dir. Pinchas Zukerman

Kritika: Chicago Sun-Times, 27.4.2002, Wynne Delacoma

„Publikum mělo možnost pod taktovkou Pinchase Zukermana slyšet nejen vzrušující koncert, ale i objevit báječný nový talent. Nejúchvatnější kvalitou Kasíkovy hry je

naprostá plynulost. Schumannovy vzletné akordické běhy a šťavnaté melodie plynuly v nekonečně odstíněných barvách.“

Koncert v Sále Berlínské filharmonie, 10.5.2002

Program: Program: W. A. Mozart: Koncert pro klavír a orchestr A dur KV 488

Deutsche Sinfonieorchester

dir. Ivan Volkov

Kritika Berliner Morgenpost 13.5.2002

„Čarodějnický tanec prstů. Patří mladému Čechovi Martinu Kasíkovi, který zde provedl s velkým „švunkem“ Mozartův koncert. Mozart jako oslava radosti – interpret je ve stejném věku jako Mozart, když toto dílo skládal pro své vídeňské posluchače. Ideální kombinace.“

Koncert v rámci festivalu Pražské Jaro, 25.5.2002, Rudolfinum

Program: W.A.Mozart: Koncert pro klavír a orchestr A dur KV 488

Taipei Sinfonietta

dir. Tien-Chi Lin

Koncert v rámci abonentní sezóny ČF, 31.10. 2002, Rudolfinum

R. Schumann: Koncert pro klavír a orchestr a moll op. 54

Česká filharmonie

dir. Yakov Kreizberg

Koncert v Alice Tully Hall, New York, 11. 11. 2002

Program: J. S. Bach: Francouzská suita č. 5 BWV 816

F. Chopin: Fantasie f moll op. 49

Grande Valse brillante As dur op. 34 č. 1

Scherzo b moll op. 31

M. Ravel: Sonatina

S. Rachmaninov: Etudy-obrazy op. 39

Koncert v rámci abon. sezóny České filharmonie, 7.9.2003, Rudolfinum

Program: A. Dvořák: Koncert pro klavír a orchestr g moll op. 33

Česká filharmonie

dir. Jiří Kout

Recitál v Lincoln Center, New York, 26.10.2003

Program: J. S. Bach: Italský koncert BWV 971

B. Martinů: Tři české tance

F. Chopin: Balada g moll op. 23

Nokturno Des dur op. 27 č. 2

L. Janáček: Sonáta I.X.1905

K. Slavický: Tři skladby pro klavír

Recitál v rámci International Piano Series, Charleston, USA, 4.11.2003

Program: V. Novák: Vzpomínky op. 6

L. Janáček: Sonáta I. X. 1905

B. Martinů: Tři české tance

J. Brahms: 6 klavírních kusů op. 118

S. Rachmaninov: Sonáta b moll op. 36

Recitál v Tonhalle Zurich, 17.11.2003

Program: J. S. Bach: Italský koncert BWV 971

F. Chopin: Fantasie f moll op. 49

Scherzo b moll op. 31

B. Martinů: Tři české tance

L. Janáček: V mlhách

K. Slavický: Tři skladby pro klavír

Koncert s Grazskou filharmonií, Graz 12.1.2004

A. Dvořák: Koncert pro klavír a orchestr g moll op. 33

Grazer Symphonisches Orchester

dir. Heinz Wallberg

Koncert v rámci cyklu Metropolitan museum of art, New York, 13.3.2004

Program: L. v. Beethoven: Koncert pro klavír a orchestr B dur op. 19

Philharmonia Virtuosi

dir. Richard Kapp

Recitál Festival de l'Épau, Francie, 17.5. 2004

L. Janáček: Sonáta I. X. 1905

V mlhách

Po zarostlém chodníčku

Recitál na festivalu 10. Kuressaare Kammermuusika, Estonsko 12.8.2004

Program: F. Chopin: Nokturna op. 27

Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a velká polonéza Es dur op. 22

B. Martinů: Tři české tance

L. Janáček: V mlhách

Sonáta I. X. 1905

Recitál v rámci Mostly Mozart Festival, New York, 18.8.2004

Program: F. Chopin: Nokturna op. 27

Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a velká polonéza Es dur op. 22

Turné s Českou filharmonií v Japonsku srpen-září 2004

A. Dvořák: Koncert pro klavír a orchestr g moll op. 33

Česká filharmonie

dir. Zdeněk Mácal

Turné se Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK v USA leden-březen 2005

Program: B. Martinů: Koncert č. 5

A. Dvořák: Koncert pro klavír a orchestr g moll op. 33

L. v. Beethoven: Koncert pro klavír a orchestr Es dur op. 73

J. Brahms: Koncert pro klavír a orchestr d moll op. 17

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

dir. Serge Baudo, Petr Altrichter

Koncert s Tonhalle Zurich, Tonhalle Zurich 4.9.2005

F. Chopin: Koncert pro klavír a orchestr f moll op. 21

Tonhalle Zurich

dir. Tomáš Netopil

Recitál ve Frick Museum, Pittsburg 9.4. 2006

F. Chopin: Balada g moll op. 23

Andante spianato a Velká brilantní polonéza op. 22

S. Rachmaninov: Preludia op. 23

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Koncert na festivalu Pražské Jaro, Obecní dům 29.5.2006

Program: L. Fišer: Koncert pro dva klavíry a orchestr

Státní filharmonie Brno

spoluúčinkuje Ivo Kahánek

dirigent P. Altrichter

Recitál v Teatro Avenida Buenos Aires, 22.9.2006

Program: F. Chopin: Nokturna op. 27

Mazurky op. 24

Balada g moll op. 23

R. Schumann: Kreisleriana op. 16

J. Brahms: 6 klavírních kusů op. 118

Komorní koncert v Teatre de Bastille, Paříž 28.1.2007

Program: L. Janáček: Sonáta I. X. 1905

Po zarostlém chodníčku

Zápisník zmizelého

Komorní koncert Filharmonie Essen, 10.2.2007

Program: B. Smetana: Trio g moll op. 15

A. Dvořák: Klavírní kvintet A dur op. 81

Pavel Haas Quartett

Komorní koncert v rámci Oxford Chamber music society 25.2.2007

Program: R. Schumann: Klavírní kvintet Es dur op.44

Spoluúčinkuje Wihanovo kvarteto

Koncert komorního cyklu Slovenské Filharmonie, 13. 3. 2007

V. Novák: Vzpomínky op. 6

L. Janáček: V mlhách

Sonáta I. X. 1905

B. Martinů: Tři české tance

S. Rachmaninov: Preludia op. 3 a 23

Koncert se Zlínskou filharmonií ve Vigu, 16.5. 2007

L. v. Beethoven: Koncert pro klavír a orchestr Es dur op. 73

Filharmonie B. Martinů Zlín

dir. Jakub Hruša

Koncert se Zlínskou filharmonií v Burgosu, 18.5. 2007

L. v. Beethoven: Koncert pro klavír a orchestr Es dur op. 73

Filharmonie B. Martinů Zlín

dir. Jakub Hruša

Komorní koncert ve Wigmore Hall, Londýn, 26.6.2007

Program: Klavírní kvintet A dur op. 81

Wihan Quartett

Komorní koncert v Palau de la Musica, Valencie, 3.3. 2008

Program: F. Schubert: Fantasie f moll

G. Faure: Suita Dolly

A. Dvořák: Slovanské tance /2.řada/

Kristina Kasíková

Recitál v rámci Schwetzingen Festspiele 8.6.2008

Program: L. Janáček: V mlhách

Po zarostlém chodníčku – 1. řada

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Koncert na festivalu Dvořákova Praha, 21.8.2008

F. Liszt: Malediction S. 121

Zurich Chamber Orchestra

dir. Muhai Tang

Komorní koncert na festivalu MiTo v Miláně, 24.9.2008

Program: L. Janáček: Sonáta I.X.1905

Po zarostlém chodníčku – 1. řada

Zápisník zmizelého

Komorní koncert Frankfurter Museums-Gesellschaft, Alte Oper, 19.2.2009

A. Dvořák: Klavírní kvintet A dur op. 81

Pavel Haas Quartet

Recitál na festivalu Moravský podzim 9.10.2009

Program: F. Mendelssohn – Bartholdy: Písně beze slov (výběr)

F. Chopin: Mazurky op. 24

Scherzo b moll op. 31

B. Martinů: Etudy a polky (výběr)

V. Kaprálová: Dubnová preludia op. 13

B. Martinů: Tři české tance

Recitál na Klavírním festivalu v San Tropez, 10.11.2009

Program: S. Rachmaninov: Preludia op. 23

Sonáta b moll op. 36

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Koncert s Českou filharmonií, Rudolfinum, 19.1.2010

Program: L.v.Beethoven: Koncert pro klavír a orchestr č. 2 B dur op. 19

Česká filharmonie

dir. Leoš Svárovský

Koncert na festivalu Pražské Jaro, Obecní dům, 17.5.2010

Program: E. Grieg: Koncert a moll op. 16

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

dir. Marko Ivanovič

Recitál na festivalu Chopiniana 2010 v Buenos Aires, 29.9.2010

Program: F. Chopin: Mazurky op. 24

Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a velká brilantní polonéza op. 22

S. Rachmaninov: 4 preludia op. 23

Sonáta b moll op. 36

Recitál v Edmontonu, Muttart Hall, 28.10.2010

Program: L. Janáček: V mlhách

Sonáta 1.X.1905

B. Martinů: Tři české tance

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a velká brilantní polonéza Es dur op. 22

S. Rachmaninov: 4 preludia op. 23

Recitál v Besedním domě, Brno, 7. 12. 2010

Program: : F. Chopin: Mazurky op. 24

Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a velká brilantní polonéza op. 22

Sonáta h moll op. 58

Koncert s Filharmonií B. Martinů ve Zlíně 10.2.2011

A. Chačaturjan: Koncert pro klavír a orchestr

Koncert s Filharmonií B. Martinů

dir. Petr Vronský

Koncert v Monterrey, Mexiko, 24.2.2011

Program: F. Chopin: Koncert pro klavír a orchestr f moll op. 21

Orquesta Sinfonica UANL

dir. Juan Carlos Lomonaco

Koncert na festivalu Dvořákova Praha, 21.9.2011

Program: W. A. Mozart: Koncert pro klavír a orchestr A dur KV 488

Zhejiang Symphony Orchestra

dir. Muhai Tang

Koncert na Chopinově festivalu v Prištině, Kosovo, 8.4.2013

Program: C. Debussy: Rytiny

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a Velká polonéza Es dur op. 22

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Komorní koncert na festivalu Moravský podzim, Besední dům Brno 7.11.2013

Program: B. Britten: Temporal variations

K. Slavický: Tři skladby pro klavír

Suita pro hoboje a klavír

F. Poulenc: Sonáta pro hoboje a klavír

A. Parsch: Vyletěl ptáček nad oblaky

P. Haas: Suita pro hoboje a klavír

Vilém Veverka

Koncerty v Auditorio Conciliazione, Řím, 4. a 5. 11.2013

Program: Koncert pro klavír a orchestr A dur KV 488

Orchestra sinfonica di Roma

dir. Daniel Raiskin

Komorní koncert v rámci Spolku pro komorní hudbu ČF, Rudolfinum, 1.2.2014

Program: C. Salzedo: Sonáta pro harfu a klavír

J. Gemrot: Trio pro hoboje, harfu a klavír

P. Haas: Suita pro hoboje a klavír

I. Albeniz: Španělská suita pro klavír a harfu

Kateřina Englichová, Vilém Veverka

Komorní koncert – Dvořákův písňový maratón Ostrava

A. Dvořák: Písňe milostné

Cikánské písňe

Tři novořecké písňe

Pavla Vykopalová, Jan Martiník

Komorní koncert na festivalu v Stavelot, Belgie, 12. a 13.8.2014

Program: F. Liszt: Uherská rapsodie č. 2

A. Dvořák: Klavírní kvintet op. 81

Zemlinského kvarteto

Koncert k roku české hudby, Rudolfinum, 27.9.2014

Program: A. Dvořák: Klavírní kvintet A dur op. 81

Bennewitzovo kvarteto

Koncert na Klavírním festivalu v Krakově, 14.10.2014

Program: V. Novák: Vzpomínky op. 6

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a Velká polonéza Es dur op. 22

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Komorní koncert v Muttart Hall, Edmonton, Kanada 29.10.2014

Program: L. Janáček: Sonáta pro housle a klavír

A. Dvořák: Sonáta pro housle a klavír

B. Smetana: Z domoviny

Ivan Ženatý

Recitál v Görlitz, Německo, 16.1.2015

Program: L. v. Beethoven: Sonáta cis moll op. 27

Sonáta Es dur op. 81 a

L. Janáček: Sonáta I. X. 1905

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

Andante spianato a Velká polonéza Es dur op. 22

Recitál na festivalu Schneeberg, Německo, 1. 2. 2015

Program: F. Poulenc: Tři kusy pro klavír

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

4 mazurky op. 24

Andante spianato a Velká polonéza Es dur op. 22

L. Durey: Romance beze slov

M. Ravel: Pavana

Sonatina

F. Poulenc: Toccata

Koncert v rámci Světové klavírní tvorby v Rudolfinu, 21.3.2015

Program: L. v. Beethoven: Sonáta cis moll op. 27

Sonáta Es dur op. 81 a

M. Ravel: Sonatina

S. Prokofjev: Preludium C dur op. 12 č. 7

Sonáta č. 3 a moll

Koncert v Opole, Polsko, 4.4.2015

Program: A. Dvořák: Koncert pro klavír a orchestr g moll op. 33

Filharmonia Opolska

Jerzy Salwarowski

Koncert v rámci Embassy series ve Washingtonu, 15.4.2015

L. v. Beethoven: Sonáta cis moll op. 27

Sonáta Es dur op. 81 a

M. Ravel: Sonatina

S. Prokofjev: Preludium C dur op. 12 č. 7

Sonáta č. 3 a moll

Komorní koncert v Cremolino, Itálie, 24.5.2015

L. Janáček: Sonáta pro housle a klavír

F.Chopin: Scherzo b moll op. 31

C. Franck: Sonáta A dur pro housle a klavír

Jiří Vodička

Koncerty v Bangkoku, Prince Mahidol Hall, 18. a 19. září 2015

F. Chopin: Koncert pro klavír a orchestr f moll op. 21

Thailand Philharmonic Orchestra

dir. Gudni A. Emilsson

Koncert ke znovuotevření Sukovy síně Rudolfiny, 8.1.2016

Program: K. Slavický: Tři skladby pro klavír

F. Chopin: Andante spianato a Velká brilantní polonéza op. 22

Koncert v Monterrey, Mexiko, 9.6.2016

Program: A. Dvořák: Koncert pro klavír a orchestr g moll op. 33

Orquesta Sinfonica UANL

dir. Pasquale Veleno

Recitál na festivalu Belle Voci, Brzeg Dolny, Polsko, 5.8.2016

L. Janáček: Po zarostlém chodníčku, 1. řada

S. Rachmaninov: Etudy – obrazy op. 33

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Recitál na festivalu Dvořákova Praha, Rudolfinum, 23.9.2016

Program: V. Novák: Vzpomínky op. 6

L. Janáček: Sonáta I. X. 1905

K. Slavický: Tři skladby pro klavír

F. Chopin: 2 nokturna op. 27

Mazurky op: 24

Scherzo b moll op. 31

Komorní koncert v Kulangsu, Čína, 22.10.2016

Program: C. Franck: Sonáta A dur pro housle a klavír

A. Dvořák: Slovanské tance – 2. řada

Ivan Ženatý, Kristina Kasíková

Komorní koncert v Kulangsu, Čína, 23.10.2016

Program: S. Rachmaninov – Etudy-obrazy op. 33

B. Smetana – Trio g moll

Ivan Ženatý, Petr Nouzovský

Komorní koncert v Kulangsu, Čína, 24.10.2016

J. Brahms: Sonáta Es dur pro violu a klavír op. 120

A. Dvořák: Trio Dumky

Kristina Fialová, Petr Nouzovský, Ivan Ženatý

Komorní koncert v Kulangsu, Čína, 25.10.2016

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

Sonáta pro violoncello a klavír op. 65

Recitál na Klavírním festivalu R. Firkušného, Rudolfinum, 22.11.2016

L. Janáček: Po zarostlém chodníčku, 1. řada

S. Rachmaninov: Etudy – obrazy op. 33

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Koncert v Kölner Philharmonie, Köln am Rhein, 19.3.2017

W. A. Mozart: Koncert pro klavír a orchestr A dur KV 488

L. v. Beethoven: Koncert pro klavír a orchestr C dur op. 15

Prager Philharmoniker

dir. Petr Vronský

Koncert se Severočeskou filharmonií Teplice v Santiago de Chile, 17.4.2017

Program: J. Brahms: Koncert pro klavír a orchestr d moll op. 15

Severočeská filharmonie Teplice

dir. Roberto Montenegro

Koncert se Severočeskou filharmonií Teplice v San Juan, Argentina 20.4.2017

Program: F. Chopin: Koncert e moll op. 11

Severočeská filharmonie Teplice

dir. Roberto Montenegro

Komorní koncert v Phoenix Hall, Osaka

Program: L. v. Beethoven: Sonáta A dur pro housle a klavír op. 47

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

Recitál v Nagoye, Japonsko, 9.7.2017

L. Janáček: V mlhách

Po zarostlém chodníčku, 1. řada

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

Koncert v Oji Hall, Tokyo, 10.7.2017

Program: L. v. Beethoven: Sonáta A dur pro housle a klavír op. 47

F. Chopin: Scherzo b moll op. 31

Koncerty s Komorní filharmonií Pardubice, 11., 12. a 13.9.2017

Program: J. Brahms: Koncert pro klavír a orchestr B dur op. 83

KF Pardubice

dir. Peter Feranec

Recitál na festivalu Piano echos, Monferatto, Itálie, 30. 9. 2017

Program: F. Chopin: Dvě nokturna op. 27

Scherzo op. 31

Andante spianato a Velká brilantní polonéza Es dur op. 22

Mazurkas op. 24

Sonáta č. 3 op. 58

Recitál v rámci Krakovského klavírního festivalu, Krakov 17.10.2017

Program: L. Janáček: Sonáta I.X.1905

B. Martinů: Tři české tance

F. Chopin: 2 nokturna op. 27

Sonáta h moll op. 58

Koncerty v Gesteig Mnichov, 29. a 30. 12. 2017

Program: G. Gershwin: Rapsodie v modrém

Janáčkova filharmonie Ostrava

Heiko Mathias Förster

Koncerty v Obecním domě, Praha 21. a 22. 2. 2018

Program: L. v. Beethoven – Koncert pro klavír a orchestr č. 3 op. 37

Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK

dir. Pietari Inkinen

Komorní koncert v rámci Leamington Music Festival, UK, 6.5.2018

Program: B. Smetana: Z domoviny

E. Schulhoff: Suita pro klavír a housle č. 1

A. Dvořák: Mazurek op. 49

J. Suk: Houslové sólo z Radúze a Mahuleny op. 13

Jana Vonášková – Nováková

Recitál v rámci Leamington Music Festival, UK, 7.5.2018

Program: L. Janáček: V mlhách

B. Martinů: Tři české tance

A. Dvořák: Humoreska Ges dur op. 101

E. Schulhoff: Jazzové etudy

L. Fišer: Sonáta č. 8

K. Slavický: Tři skladby pro klavír

Koncerty s Českou filharmonií, Rudolfinum, 6., 7. a 8. 6.2018

Program: L. Bernstein: Symfonie č. 2 „Věk úzkosti“

Česká filharmonie

dir. Jakub Hrůša

Koncert v Kölner Philharmonie Köln am Rhein, 24.2.2019

Program: F. Chopin: Andante spianato a Velká brilantní polonéza Es dur op. 22

L. v. Beethoven: Koncert č. 5 Es dur op. 73

Prager Philharmoniker

dir. Petr Vronský

Komorní koncert v Osace, Phoenix hall 29.7.2019

Program: V. Novák: Vzpomínky op. 6

C. Franck: Sonáta A dur pro housle a klavír

Yuhei Yamanaka

Komorní koncert v Tokiu, Suntory hall 5.8.2019

Program: V. Novák: Vzpomínky op. 6

C. Franck: Sonáta A dur pro housle a klavír

Yuhei Yamanaka

Komorní koncert v Buchholz, Německo 23.11.2019

Program: A. Dvořák: Klavírní kvintet A dur op. 81

Bennewitzovo kvarteto

Recitál na festivalu Emilia Romagna 11.1.2020

Program: L. Janáček: Po zarostlém chodníčku

B. Martinů: Tři české tance

M. P. Mussorgskij: Obrázky z výstavy

5) Repertoár – koncerty s orchestrem

J. S. Bach Koncert f moll BWV 1056

W. A. Mozart Koncert d moll K 466

Koncert A dur K 488

L. v. Beethoven Koncert C dur op. 15

Koncert B dur op. 19

Koncert c moll op. 37

Koncert G dur op. 58

Koncert Es dur op. 73

F. Mendelssohn Bartholdy – Koncert d moll op. 40

Koncert a moll

R. Schumann Koncert a moll op. 54

F. Liszt Koncert Es dur

Koncert A dur

Maledictions

F. Chopin Koncert e moll op. 11

Koncert f moll op. 21

Variace op. 2

Krakowiak op. 14

Andante spianato a Velká brilantní polonéza Es dur op. 22

J. Brahms Koncert d moll op. 15

Koncert B dur op. 83

A. Dvořák Koncert g moll op. 33

E. Grieg Koncert a moll op. 16

P. I. Čajkovskij Koncert b moll op. 23

S. Prokofjev Koncert Des dur op. 10

D. Šostakovič Koncert pro klavír a trubku č. 1

G. Gershwin	Rapsodie v modrém
	Koncert
L. Bernstein	Symfonie č. 2
L. Janáček	Concertino
	Capriccio
B. Martinů	Koncert č. 3
	Koncert č. 5
	Symfonieta giocosa
	Koncert pro klavír, tympány a 2 smyčcové orchestry
S. Bodorová	Koncert Como d'acordo
I. Katajev	Koncert
Z. Merta	Moraviana

6) Repertoár – sólový

J. S. Bach: Preludia a fugy 1. a 2. díl TK – výběr

Italský koncert

Francouzská suita č. 5

Francouzská suita č. 6

W. A. Mozart Sonáta B dur K 333

Sonáta D dur K 448

Sonáta F dur K 533

L. v. Beethoven Sonáta f moll op. 2 č. 1

Sonáta A dur op. 2 č. 2

Sonáta C dur op. 2 č. 3

Sonáta c moll op. 10 č. 1

Sonáta F dur op. 10 č. 2

Sonáta D dur op. 10 č. 3

Sonáta c moll op. 13

Sonáta cis moll op. 27 č. 2

Sonáta d moll op. 31 č. 2

Sonáta Es dur op. 81 a

Sonáta E dur op. 109

Sonáta As dur op. 110

F. Chopin: Rondo op. 1

Variace op. 2

Mazurky op. 6

Mazurky op. 7

Nokturna op. 9

Etudy op. 10
Mazurky op. 17
Grande Valse brillante Es dur op. 18
Scherzo č. 1 op. 20
Andante spianato a Velká brilantní polonéza Es dur op. 22
Balada g moll op. 23
Mazurky op. 24
Etudy op. 25
Polonézy op. 26
Nokturna op. 27
Preludia op. 28
Impromptu č. 1 op. 29
Scherzo b moll op. 31
Mazurky op. 33
Valčíky op. 34
Sonáta b moll op. 35
Balada F dur op. 38
Scherzo cis moll op. 39
Polonézy op. 40
Balada As dur op. 47
Mazurky op. 56
Berceuse op. 57
Sonáta č. 3 op. 58
Barcarolle op. 60
Polonéza – fantasie op. 61

F. Liszt Uherská rapsodie č. 2
3 nokturna

Španělská rapsodie

F. Mendelssohn – Bartholdy

Písně beze slov op. 19 č. 1, 3, 5

Písně beze slov op. 30 č. 2, 3

Písně beze slov op. 38 č. 1, 2

Písně beze slov op. 53 č. 2, 3, 4

Písně beze slov op. 62 č. 1, 4

Písně beze slov op. 67 č. 2, 3

Písně beze slov op. 85 č. 1, 3

Písně beze slov op. 102

R. Schumann – Kreisleriana op. 16

Variace Abegg op. 1

Etudy op. 3

Arabeska op. 18

F. Schubert – Impromptus op. 90

Impromptus op. 142

J. Brahms - 6 klavírních kusů op. 118

C. Debussy - Rytiny

Obrazy

Preludia (výběr)

Dětský koutek

S. Rachmaninov Etudy obrazy op. 33

Etudy – obrazy op. 39

Sonáta b moll op. 36

Preludia op. 23

S. Prokofjev Sonáta č. 3

Sonáta č. 6

	Sonáta č. 8
D. Šostakovič	Preludia a fugy (výběr)
B. Bartók	Allegro barbaro
	Rumunské tance
B. Smetana	Sny
	6 charakteristických kusů op. 1
	České tance (výběr)
	Etuda „Na břehu mořském“
A. Dvořák	Humoresky op. 101
V. Novák	Vzpomínky op. 6
	Písně zimních nocí op. 30
	Bagately op. 5
J. Suk	O matince
	Životem a snem
	Píseň lásky
L. Janáček	V mlhách
	Sonáta I. X. 1905
	Po zarostlém chodníčku – 1. řada
B. Martinů	Etudy a polky
	Tři české tance
	Sonáta
K. Slavický	12 malých etud
	Etudy a eseje
	Tři skladby pro klavír
	Sonáta Zamyšlení nad životem

7) Vybrané přednášky z pedagogiky

Příprava žáka ke zkoušce na konzervatoř

Někteří žáci se během studia vyprofilují jako mimořádně talentovaní, přístup k nim se bude lišit od „běžné“ výuky. Mohou dostat vyšší dotaci hodin – rozšířené vyučování, jezdí na soutěže, přehlídky, hrají na koncertech, konzultují u významných pedagogů. S talentovaným žákem pracujeme profesionálnějším způsobem, detailněji vypracováváme některé skladby, objem i náročnost repertoáru bude vyšší.

Učitel by měl žáka a rodiče informovat o tom, že má dotyčný student talent a že by mohl splňovat podmínky k přijetí ke studiu na konzervatoři či hudebním gymnáziu. Rozhodnutí je potom na žákovi a jeho rodině. V žádném případě by neměl kantor naléhat a přemlouvat.

Pokud žáka připravujeme ke zkoušce na konzervatoř, je nutné znát přesné požadavky ke zkoušce, které se na jednotlivých školách mohou mírně lišit. Standardně se požaduje:

Stupnice kombinovaným protipohybem v dur a moll (stejnojmenné) + rozložený akord (velký rozklad kombinovaně)

J. S. Bach – Dvouhlasá invence (nebo náročnější polyfonní skladba)

Rychlá věta z klasicistní sonáty nebo sonatiny

2 etudy obtížnosti Cramer, Clementi, Czerny op. 849 nebo vyšší, někde se povolují i Czerného osmitaktová cvičení

Přednesová skladba z období romantismu, 20., eventuelně 21. století

Všechny skladby je třeba hrát z paměti.

Další části zkoušky:

Jednoduchá improvizace (improvizace by měla být trvalou součástí výuky, na zkoušku je však vhodné mít improvizaci částečně připravenou, může jít např. o lidovou píseň s doprovodem, je užitečné umět píseň transponovat, uchazeč o to může být požádán).

Sluchová analýza, rytmické cítění (procvičíme s žákem – intervaly, harmonie dur-moll, zazpívat tóny v akordu, kolik tónů v akordu slyší, rytmické ozvěny).

Teorie (základní znalosti z dějin hudby, hudební teorie) – je součástí hudební nauky, nicméně si trochu znalosti ověříme, eventuálně můžeme zařídit konzultace u profesora teorie. Hodně škol vypisuje přípravný kurz hudební teorie.

Znalost vynikajících klavírních interpretů (stačí oblíbení klavíristé žáka) – indikuje zájem o obor.

Jakmile se žák rozhodne k profesionálnímu studiu hudby, je vhodné zahájit spolupráci s učitelem (nebo učiteli) na konzervatoři. Výhody – žák se předem seznámí s novým prostředím, získá větší přesvědčení o správnosti volby, nebo naopak zjistí, že by mu takový obor nevyhovoval (popřípadě prostředí konkrétní školy, či konkrétní pedagog). Vedení středoškolského pedagoga rozšíří obzory jak žáka, tak jeho učitele, dá jejich práci určitý směr. Učitel na konzervatoři lépe odhadne míru talentu, doporučí repertoár, možné soutěže apod. Při konzultaci pedagog může zařídit akustickou zkoušku. Žák má nespornou výhodu, může-li se seznámit předem s prostředím a nástrojem.

Je vhodné navštívit Den otevřených dveří.

Program ke zkoušce volíme střízlivě, přemrštěně těžkým repertoárem žádnou výhodu nezískáme. Repertoár by měl ukázat žákovy přednosti a měl by být dobře „obehraný“. U talentové zkoušky se nehodnotí tolik profesionalita výkonu jako spíše perspektivnost vývoje, muzikalita, vzdělavatelnost (v tomto duchu žáka také připravujeme). Je ovšem třeba uvážit, zda žák na konzervatoř opravdu patří svými schopnostmi a nebyl pouze nadměrnou péčí jaksi nadopován, aby úspěšně složil zkoušku.

Stylová interpretace

1. Bach, 1. vídeňská škola, Chopin, Debussy

Klavírní literatura zahrnuje období od baroka do současnosti. V této době docházelo k proměnám a vylepšení nástrojů a v souvislosti s tím i s jinými faktory k proměně klavírní stylistiky. Každé stylové období je výrazem společnosti, která je zrodila a má

svá interpretační pravidla, někdy i jen zvyklosti. Je však nutné s tímto počítat, abychom uspěli u vzdělaného publika.

Tzv. poučená interpretace se snaží interpreta seznámit s dobovými praktikami, které považoval autor za známé a tudíž je nezapisoval do textu.

Protože staré klávesové nástroje měly omezené možnosti dynamiky, zejména co se týče odstínění jednotlivých tónů, ale i celkového objemu zvuku, za přednesovou stránku do značné míry zodpovídala agogika a artikulace. Významným výrazovým prostředkem jsou ozdoby. Barvu zvuku řeší rejstříkování. Nicméně i cemballo mělo možnost vytvořit crescendo, a to postupným zadržením tónů. Není tedy naprosto na místě zříkat se při hře na moderním nástroji dynamiky. Varhany tvořily dynamiku rejstříkováním a otevíráním žaluzií skříně s píšťalami, klavichord sice v malém rozsahu, ale zato s velkou citlivostí dokázal ovlivnit sílu tónu úhozem, nadto měl efekt zvaný bebung – jakési vibráto, které mu propůjčovalo možnost citově rozechvělého tónu. **Agogika** – významné tóny měly např. opožděný nástup nebo se prodlžovaly na úkor méně přízvukných tónů, užívá se Tempo rubato, zejména v harmonicky cítěné hudbě a fantaziích, obligátně se zpomaluje před kadencí, při přechodu do jiného tempa se nenastupuje stříhem, ale změna se připraví – toto se obvykle v notách nepsalo, byla to všem známá praxe. **Artikulace** – baroko artikuluje drobněji, sloh vyrůstá z deklamace či tanečnosti. Dlouhé legatové plochy se vlastně nevyskytují, základním úhozem je non legato. Pravidelné sledy stejných hodnot se člení přízvukem po čtyřech (nebo třech), artikulují se různě – dvě a dvě vázaně, dvě svázat a dvě oddělit, obráceně apod. Užívá se i rytmických ozdob – tečkování apod.

J. S. Bach je nejvýznamnějším autorem děl pro klávesové nástroje v barokním období. Psal pro cemballo, klavichord, varhany, mnohé z nich bylo možno hrát na jakýkoli klávesový nástroj. Bachův notový zápis je velmi strohý, poznámky k interpretaci se omezují na tempové označení (a to ještě ne vždy), náznak dynamiky a artikulace. Více než u jiných autorů je tedy interpret spolutvůrce hudby, musí otázky tempa, dynamiky, artikulace, barvy zvuku vyřešit sám.

Svou roli zde hraje symbolika, např. 3b = svatá trojice, velká sekunda – radostné vykročení, v tématech fugy se objevuje symbolika kříže – např. cis-his-e-dis (fuga cis moll), rétorické figury a afektová teorie.

Barokní umění je velmi expresivní, s touhou po výrazném, dramatickém účinku, citovém afektu, snaží se působit na smysly. Severoněmecké baroko má specifikum v monumentálně stavěných plochách, polyfonním zpracování děl (baroko je vlastně sloh, který přináší jako novinku po předchozí renesanci homofonní fakturu) a vážnějším výrazu, který souvisí s protestantskou vírou. Bach má však i řadu světských skladeb, které vynikají přímo krevnatým muzikantstvím. Bachova hudba je syntézou barokně-renesanční, hraje zde stejně významnou úlohu harmonie jako polyfonie. Na rozdíl od renesanční polyfonie je však ta bachovská harmonii podřízena. Proto s každým studentem rozebereme skladbu po harmonické stránce a zrovna tak procvičíme jednotlivé linie skladby. Fugu formálně rozebereme, označíme nástupy témat, protihlasů, mezivět. Témata vyhledáme i v různých obměnách (diminuce, augmentace, račí pohyb apod.). Hlasy je možné v notách barevně odlišit, prohrávat různé dvojice hlasů, v různých artikulacích a dynamikách. Jednotlivé hlasy je dobré umět zahrát z paměti. V Bachově hudbě je velmi důležitý puls, který však nemusí mít nutně nekompromisní charakter. Spíše jde o pocit hmotnosti, objemu a naplnění, které na těžkých dobách cítíme. Velký spád jeho skladeb dodává, když hudbu dovádíme vždy do následující těžké doby. Využíváme jak drobných přízvuků, tak terasovitě stavěné dynamiky. Zvukově můžeme napodobovat varhany – zpěvnější, široký až monumentální zvuk, cembalo – odlehčený zvuk, stříbřitý, s lehkým napíchnutím na začátku, klavichord – jemný, sladký, vemlouvavý tón – Bach jej měl raději než cembalo.

S agogikou se zachází různě – u některých forem až velmi volně (fantazie), u jiných forem téměř bez odchylek (fuga a jiné druhy polyfonie).

Velkou otázkou je užití pedálu. Je jisté, že cembalo pedál nemělo a tedy skladby, které jsou mu určeny musí budit dojem, že jsou pedalizačně zcela čisté (např. Francouzské svity). Nemusíme se jej úplně zříkat, pokud můžeme hru barevně obohatit (můžeme jej užít i pro obohacení zvuku jednoho delšího tónu). Dáváme však pozor na disonance a nevkusně použitý pedál, který by znejasnil smysl místa (např. z melodického by učinil harmonické). Pokud hrajeme skladbu varhanní, lze pomocí pedálu vytvořit efekt kostelní akustiky, takže mnoho pianistů bere poměrně hojně pedál nebo polopedál. Jeho citlivé výměny však musí zajistit, aby zůstalo polyfonní předivo srozumitelné.

Improvizace ozdob se předpokládá např. v repetičích svit. Drtivá většina ozdob přichází v baroku současně se zdobeným tónem, nejčastěji trylek začíná horní sekundou. Ozdob je celá řada (viz. Růžičková, Dolmetsch) a u Bacha je třeba s nimi spíše citlivě šetřit, často jsou vypsané – viz. 2. věta Italského koncertu.

Je důležité opatřit si dobrý notový materiál – dnes se pro koncertní praxi vyžaduje tzv. urtext – původní text vycházející z manuskriptu nebo prvního autorizovaného vydání skladby.

1. vídeňská škola (klasicistní autoři Haydn, Mozart, Beethoven) je ovlivněna změnou společenských podmínek (osvícenství) a v tvorbě pro klávesové nástroje také vznikem a rychlým zdokonalováním kladívkového klavíru. Sloh usiluje o vyváženost mezi citovou a rozumovou složkou. Je uměřený, homofonní, přehledný, jasný, zřetelný, s převahou durových tónin, velký důraz klade na formu a tedy i rytmickou pregnantnost. Text je mnohem vypracovanější, nepočítá tedy do takové míry s fantazií interpreta. Zápis je závazný. Základní úhoz je od Beethovena legato.

Při interpretaci klademe důraz na jednotné tempo, dodržování dynamických předpisů, dynamické odstínění melodie a doprovodu, střídání míst sólových a orchestrálních, čistotu linií, zřetelnost tónu (velmi střídámá a opatrná práce s pedálem, nelze použít např. v sekundových postupech), dokonalou artikulaci (portamento, staccato, legato, odtah). Práce s časem je velmi úsporná. Stále hraje velkou roli rétorika a deklamace – příběh je vyprávěn. Zabýváme se velmi přehledným členěním textu a jasnou výstavbou. Pozor – legatový oblouk u Mozarta nikdy nepřesahuje taktovou čáru, což ale neznamena oddělení linie, je to pouze zvyk ze zapisování smyčcových partů (ke správné interpretaci je třeba znát dobová pravidla interpretace textu). Tón klavíru s vídeňskou mechanikou byl údajně jemný, zřetelný a stříbřitě jasný (Haydn, Mozart), Beethoven preferoval těžší anglickou mechaniku s širším, silnějším a zpěvnějším zvukem. Haydnovsko-mozartovský sloh je v rychlých větách vtipný, drobnokresebný.

V díle Beethovenově rozeznáváme 3 období – po počátečním haydnovsko-mozartovském se dostává k fantazijnějšímu projevu, který směřuje až k romantismu. Beethoven je mimořádně důsledný v dynamických pokynech, hojně využívá sfz, a to často na místech, kde bychom je nečekali. Je to umělecký záměr, hudba vyjadřuje revolučního ducha. Proti uměřenému stylu jeho předchůdců je Beethovenova hudba vášnivě angažovaná, je tedy třeba k ní přistoupit s mimořádným zaujetím a jakousi

nekompromisností. Mnohdy opouští ideál krásy ve prospěch sdělnosti. Tón již není křehký, ale plně zvukný, Beethovenova stylizace je robustnější. Poslední sonáty jsou meditativnější a vhodné jen pro zralé interprety.

Všeobecně uznávaný nakladatel Haydnových a Beethovenových skladeb je Henle, u Mozarta např. Wiener Urtext.

F. Chopin – „básník klavíru“ reprezentuje novou epochu 19. stol. – romantismus, který staví na fantazii a citovosti. Inspiruje se lidovou tvorbou (je tvůrcem polské národní hudby), navazuje na Bacha, Mozarta a italskou operu (Bellini). Velmi zdokonalený klavír mu umožňuje nacházet mimořádné barevné kombinace, které jsou rozprostřeny do více oktáv (v podstatě dnešní rozsah klaviatury). Hojně již využívá pedálu, který podtrhuje barevnost zvuku. Oproti uměřenému klasicismu se opět pracuje s agogikou (tempo rubato).

Při interpretaci Chopina je třeba velké zvukové fantazie interpreta (barevnost hry – dokonalé vyvážení melodie, basové linie a harmonické výplně, práce s pedálem), schopnost „zpívat“ na klavíru (dbáme na dokonalé legato, hladkost linie – italské „bel canto“), schopnost příběh již nejen vyprávět (ústup od deklamace a rétoriky), ale vykreslit pocity, které v nás prožitek hudebního děje vyvolává. Interpretace mnohdy musí působit improvizacním dojmem, jakoby se hudba vytvořila právě v daném okamžiku. Jednotlivé fráze na sebe navazují s přirozenou plynulostí, jedna vyplývá z druhé, přechody jsou pozvolné. Oproti klasicistní frázi, která má nejčastěji podobu periody a neproměňuje se v čase, zpěvná romantická fráze začíná zlehka a pomaleji, směrem k vrcholu zrychluje a zesiluje. Dynamicky nejvýraznější moment vrcholu je také nejvíce rozšířený v čase. Poté se opět mírně zrychlí, ale dynamicky již klesáme. Konec fráze je i zpomalen a končí vylehčením. Kontury se takto mírně rozplývají, zdaleka se tolik nedeklamuje ani neartikuluje, zejména ve zpěvných frázích je hudební proud silnější a jednodušší. Pro Chopinovu hudbu je příznačná elegancie oblouku, ve kterém fráze formuje, můžeme přirovnat k estetickému pohybu baletních mistrů.

Obvykle se na koncertních pódii užívá vydání Paderewského nebo nové vydání Ekiera (přestože k němu mají mnozí výhrady).

C. Debussy navazuje na Chopina v mimořádné citlivosti ke klavírnímu zvuku. Spolu s Ravelem jsou tvůrci impresionistického klavírního stylu. Jeho skladby jsou

namnoze programní, zachycují náladu okamžiku, působí na smysly. Hlavní důraz při výuce klademe tedy na zvuk, jeho ideální odstínění, poměry mezi zvukovými pásmy i jednotlivými tóny tak, aby byl naplněn obsah většinou již obsažený v názvu skladby. Linie se uvolňují ve prospěch „barevných momentů“. Používáme všechny tři pedály (i prolongement), je možno harmonie „rozmazávat“ (časté vodní motivy – Potopená katedrála...). Melodika je rozplývavá, ne tak formově semknutá a hladká, téma je někdy těžké zazpívat, intervaly se v nich prchavě mění, melodie tedy přestává být nositelem myšlenky. Harmonie nevnímáme už příliš funkčně, spíše na nás působí barevnou kvalitou. Bylo by ovšem nesprávné používat paušálně jen jemné barvy – mezi Debussyho výrazové polohy patří i jiskrnost, někdy až suchá ironičnost. V takových místech zacházíme s pedálem střídavě a volíme ostřejší barvy i artikulaci.

Hra zpěvných frází

Na klavíru je dosti obtížné dosáhnout zpěvného zvuku kvůli zvláštnosti klavírního tónu, který je tvořen úderem kladívka o strunu a má proto výrazný začátek, po němž tón prudce odeznívá (zvuk se však šíří ve vlnách a rozeznívají se alikvótní tóny, takže trénovaný hudebník za pomoci představivosti pociťuje práci s tónem, např. iluzi crescenda v průběhu tónu). Této problematice věnují téměř všechny publikace o klavírní technice již od renesance. Na moderním nástroji vytvoření širokého, zpěvného tónu velmi napomáhá pedál, neboť při zvednutých dusítkách se spolu s udeřenou strunou rozezvučí i struny další, zejména ty, které se nalézají v alikvotní řadě daného tónu. Tím se stává tento tón barevnější, širší a zvučnější. Nedá se zcela jednoznačně definovat, jakým úhazem se zpěvný tón tvoří, neboť různí vynikající klavíristé jej tvoří různě. Pro všechny výborné melodiky je však společná dokonalá představa o zpěvné frázi, nepřerušovaném melodickém toku. Proto je důležité, aby klavírista sám zpíval a hodně poslouchal dobré zpěváky a hráče na melodické nástroje. Velmi pomáhá, když si frázi vhodně otextujeme a zazpíváme, při hře si pak představujeme, že tento text pomocí tónů vyjadřujeme, zejména, je-li více deklamovaná, jinak je lépe si představovat zpěv melismatický (na jednu slabiku).

Tato představa zahrnuje vyposlouchání celých délek tónů a prožitek iluze, že se s tóny něco děje v jejich průběhu (mění se barva, dynamika, napětí, rychlost jejich průběhu). K tomuto prožitku nám velmi pomůže, vyplníme-li zejména dlouhé tóny, na

nichž má melodie tendenci usínat, drobnými rytmickými hodnotami, které v duchu vzdouváme v dynamickém nárustu nebo eventuelně jiné dynamice podle tvaru fráze. Tím se podaří dlouhý tón procítit a překlenout jeho trvání. Častou chybou nezkušených hráčů je příliš silně hraný tón po dlouhém tónu. Je třeba se dobře poslouchat, nevzniká-li zde dynamický schod a citlivě navázat.

Romantická zpěvná fráze svým tvarem připomíná vlnu, která se pozvolna zvedá, přelévá se přes vrchol (kulminační bod) a zaniká. Vrchol má jaksi přitažlivou funkci pointy, vše k němu směřuje, drží frázi pohromadě, způsobuje vzrůst a pokles (nikoli opad) napětí. Je pro ni typická plynulost a jednoduitost – zpěvák by ji zpíval na jeden dech, klavírista ji hraje jednoduitým pohybem paže. Je důležité frázi dynamicky vyklenout směrem k vrcholu a poté nechat opět poklesnout. (u jiných stylů dle artikulace či členění v periodě apod.). Vrchol, obvykle umístěný ve dvou třetinách fráze (zlatý řez), by neměl být tvořen jen jedním tónem, ten potom z melodie trčí, ale několika tóny, na kterých kulminuje napětí. Typický agogický průběh zpěvné fráze romantického typu je pozvolný začátek, zrychlení směrem k vrcholu, rozšířený vrchol a lehké zpomalení na konci. Typickou chybou ve frázování je velmi často akcent na začátku fráze (upozorňuje na ni např. Liszt – žáci berou na 1. tónu sedací lázeň). Můžeme se jí vyhnout třeba tím, že před začátek fráze připojíme několik tónů ve směru pohybu, takže opravdový začátek mineme už v toku fráze. Potom se efekt snažíme zopakovat bez přidání tónů. Je také možné cvičit od vrcholu do konce a postupně přidávat před něj, až se dostaneme ke slabému začátku.

Náraz v začátku tónu co nejvíce potlačujeme a soustředíme se spíše na rozezvučení a hladká navázání tónů. To znamená, že prst se bude nořit do klávesy velmi pomalu, pozvolna a do hloubky a může být poněkud nataženější než obvykle, aby zabíral klávesu širší plochou bříška. Klávesu se snažíme nahmatat ve dně spíše nežli udeřit.

Jemný tlak přenášíme z prstu na prst při součinnosti dlaně, jejíž těžiště se přenáší neustále za prst, který právě hraje a tím vzniká jednoduitý, pojivý pohyb celé paže, která se nad hudební frází klene. Svaly se zapínají a vypínají pomalu, rychlé stažení svalu vede k akcentům a přerušuje linii. Fráze začne nádechem před prvním tónem (zvedne se zápěstí a povolí svaly v dlaní a předloktí. Tóny bereme jakoby po cestě. Na vrcholu vyvíjíme největší tlak a směrem k závěru fráze opět paži vylehčujeme,

zápěstí jde opět do nádechu, tak jako zpěvák vypustí největší objem vzduchu na vrcholu.

Na hranách frází cvičíme jak nádechy, tak propojení s předchozí a následující frází. Skladba musí být členěná, ne však rozškubaná na kousky. Napětí nesmí polevit zcela, jen změni svůj charakter.

Při určování místa vrcholu a vůbec pocítení soudržnosti fráze pomáhá rychlé tempo nebo text zjednodušený třeba až na harmonickou kostru. Efekt je podobný, jako bychom se podívali na architekturu zdálky – získáme nadhled.

Naproti tomuto univerzálnímu semknutí fráze vrcholem stojí její osobitý tvar, který je dán jednotlivými intonacemi, rytmickými motivy, artikulací, apod. I těch je třeba si povšimnout, vyslouchat a procítit. U klavíru je třeba dbát na to, aby se při hře velkého intervalu napodobilo úsilí zpěváka, který musí výrazně měnit napětí hlasivek – to nelze ve zpěvném charakteru udělat rychle, klavírista musí mít představu tónového prostoru, který intervalem překlenuje jako mostem.

Espressivo znamená výraznou melodii, kterou většinou tvoříme zvýšeným tlakem a ponorem do klávesy. Využíváme váhy paže. Obtížné je zachovat při tom pružnost ruky. Snažíme se, aby všechny nehrající prsty zůstaly povolené, aby ruka mohla dýchat a abychom mohli plynule přenášet těžiště ruky. Je výhodné spíše cítit oporu o břišní svaly a bránici, nežli se soustředit na napjatější svaly ruky.

Ještě je třeba zmínit i ostatní styly – barokní fráze se rozvíjí v motivech, které se na sebe nabalují jako se rozvíjí květ jednotlivými lístky a bývá často neobvykle dlouhá (zde je zvlášť důležité dbát o harmonickou kostru). Její konce nejsou tak potlačené jako v romantické frázi a poněvadž celá barokní hudba má deklamaci jako jeden ze svých hlavních zdrojů, je daleko pestřeji artikulovaná a zdobená. Toto u moderního klavíru nemusí (ale může) znamenat přímo oddělení jednotlivých tónů či jejich skupin, protože podobného efektu dosáhneme pomocí přízvuků a barevného odstínování tónů.

Klasicistní frázi tvoří nejčastěji perioda – předvěti a závěti tvoří jakousi otázku a odpověď, snažíme se vycítit napětí mezi nimi. Obě tyto části jsou dynamicky vyklenuté ke svému vrcholu, ale jeden z nich musí být výraznější, nadřazený, což udrží pocit jednoho, i když členěného celku. I klasicistní fráze je zřetelně

vyslovovaná, i když se zde objevují i delší legatové plochy, má zřetelnější přízvuky než fráze romantická.

Vypracování doprovodů levé ruky

Výrazná melodie si vyžaduje silnější dynamiku (vlastně forte), doprovod musí být naproti tomu mnohem jemnější (pp-p), jinak melodie nebude působit výrazně zpěvně a bude dynamicky překryta doprovodným pásmem. Zvuk sopránů, který je nejčastěji melodickým hlasem, velmi podporuje měkký, zvučný bas, zvláště, je-li vzdálenost mezi sopránem a basem velká. Čím jsou si hlasy blíže, tím je třeba většího dynamického odstínění. Basový tón, zejména pod pedálem, rozezvučuje celou svou alikvótní řadu a tím podporuje zvučnost sopránů, který se někde v této řadě nalézá. Abychom nenarušili tento vztah, je třeba hrát veškeré výplně mezi sopránem a basem o poznání menší dynamikou, ať se jedná o figurace (albertinovský bas) nebo příznávky (valčíkový rytmus). Z hlediska alikvótní řady není výhodné, aby byl tón těsně nad basem výrazný, protože na sebe váže jinou alikvótní řadu a tím basovou ruší, vzniká tak dojem hlučnosti, nikoli však ladné zvučnosti.

Bas tvoří protihlas k sopránům a společně vymezují hudební prostor skladby, tudíž je třeba také vnímat jako linii, nejen jako doprovod, který na soprán navěšíme v patřičných rozestupech. Je dobré si zahrát soprán a bas s vyloučením středních hlasů, obě linie prohodit polohou, jednu zpívat a druhou hrát, umět bas zpaměti.

